



محبوبان خدا از نگاه امام باقر(ع) / اهمیت صداقت و سرعت در کار خیر

انسان باید کاری کند محبوب درگاه الهی قرار گیرد. در این راستا امام باقر (ع) دو راه کار ارائه می‌فرمایند یکی مزین شدن به اعمال صادقانه و دوم سرعت در انجام دادن کارهای خیر.

انسان باید کاری کند محبوب درگاه الهی قرار گیرد. در این راستا امام باقر (ع) دو راه کار ارائه می‌فرمایند یکی مزین شدن به اعمال صادقانه و دوم سرعت در انجام دادن کارهای خیر.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: یکی از ارزش‌های اخلاقی در این است که انسان کاری کند محبوب درگاه الهی قرار گیرد و در این راستا امام باقر (ع) دو راه کار زیبا ارائه می‌فرمایند: ۱- مزین شدن به اعمال صادقانه. ۲- سرعت در انجام دادن کارهای خیر. (تحف العقول، ص ۲۸۵)

یکی از نیازهای فطری که از کودکی و طفولیت در وجود انسان نهادینه شده، نیاز انسان به محبت دیگران است. انسان دوست دارد که دیگران او را دوست بدارند و به او توجه داشته باشند. مانند کودکی که با حرکات و رفتار خویش در صدد جلب توجه و محبت پدر و مادر خویش بر می‌آید و همین طور که پا به سن می‌گذارد در صدد شکوفا نمودن هر چه بیشتر این نیاز فطری است.

این امر تدبیری است که خداوند در آفرینش انسان به کار برده و بر اساس یک حکمت الهی است، یعنی نهایت کار انسان را به جایی می‌تواند برساند که محبوب حضرت حق واقع شود. زیرا انسان هر چه مقامات بالاتر را بشناسد دوست دارد پیش آن‌ها محبوب‌تر باشد، حال اگر عظمت الهی و ارزش محبوبیت پیش خدا را درک کند، مقام دیگران و محبوب شدن پیش آن‌ها برای او ارزش و جلوه‌ای نخواهد داشت و در صدد بر می‌آید که محبوب درگاه الهی واقع شود.

حال با توجه به این مقدمه، امام محمد باقر (ع) در راز و رمز محبوب شدن نزد حق تعالی به دو راه‌کار زیبا اشاره می‌فرمایند: «تَزَيِّنْ لِّلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِالصِّدْقِ فِي الْأَعْمَالِ وَ تَحَبَّبْ إِلَيْهِ بِتَعْجِيلِ الْإِتِّقَالِ [۱] خود را برای خدا با صداقت در عمل‌ها زینت کن، و دوستی خود را نسبت به او با شتاب انجام بده.»

همان طور که ژولیدگی، آشفتگی، بدبو و کثیف بودن موجب انزجار و در مقابل، آراستگی و زینت ظاهری موجب محبوبیت پیش دیگران می‌گردد، برای محبوبیت نزد حضرت حق باید در صدد برآییم تا باطنی پاک و جانی طاهر را عرضه کنیم و لازمه این امر آن است که در اعمال خود صداقت داشته و مکر و خدعه با خدا را کنار بگذاریم.

یعنی اگر ادعای ایمان و اسلام داریم، اعمال و رفتارمان با ادعایی که می‌کنیم بسازد و به تک تک آموزه‌های شریعت در هر زمانی و هر مکانی، چه عروسی و چه عزا، چه در حال خوشی و ناخوشی، چه در جمع و چه در پستوی خانه پای بند باشیم.

نه این‌که شخص به زبان بگوید: به خدا ایمان دارم ولی رفتارش قولش را تکذیب کند، که در این صورت اگر توبه نکند باعث می‌شود چهره درونی او نزد خدا زشت شود، و از محبوب بودن پیش خدا محروم گردد.

اما برای یافتن محبوبیت، زینت به تنهایی کافی نیست. اگر انسان بخواهد دیگران محبت ثابتی به او پیدا کنند باید رفتار فوق العاده‌ای داشته باشد. دانش آموزی نزد معلم محبوبیت بیشتری پیدا می‌کند که تکلیف یک ساعته را نیم ساعته انجام دهد. اما دانش آموزی که با تنبلی، چند روز انجام تکلیف را به عقب می‌اندازد از چشم معلم می‌افتد.

لذا امام باقر (ع) می‌فرمایند: برای محبوبیت یافتن در نزد خدا علاوه بر تزئین اعمال به صدق، در حرکتی که نهایت آن به خدا می‌رسد و برای خدا و رضای اوست عجله کن. «و سَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ [آل عمران/۱۳۳] بشتابید بسوی آمرزش پروردگار.»

در مقابل سرعت در انجام کار خیر، سه فرض تصور می‌شود:

الف: تسویف، یعنی امروز و فردا کردن. مانند کسی که می‌خواهد توبه کند، اما به بهانه آن‌که هنوز جوان است، وقت دارد، آن را به تأخیر می‌اندازد. در حالی که امام باقر (ع) در این زمینه می‌فرمایند: «إِيَّاكَ وَ التَّسْوِيفَ فَإِنَّهُ بَحْرٌ يَعْرِقُ فِيهِ الْهَلَكَى [۲] تسویف

دریایی است که هر که در آن بیافتد غرق می‌شود و به هلاکت می‌رسد.»

ب: غفلت، عاملی که باعث می‌گردد، انسان به طور کل نسبت به انجام دان کار خیر بی توجه گردد. بر خلاف قسم اول که شخص توجه دارد، منتها آن را به آینده واگذار می‌کند.

ج: سستی و تنبلی، حالتی که انسان، هم توجه دارد و هم می‌خواهد اقدام کند، در واقع وظیفه‌اش را فراموش نکرده، اما خیلی با سستی و بی‌حالی سراغ کار می‌رود. در چنین شرایطی امید موفقیت در آن کار ضعیف است و اغلب اوقات انسان در نیمه راه می‌ماند.

در هر صورت برای محبوب شدن نزد خدا علاوه بر تزیین اعمال به صدق باید نسبت به انجام دادن کار خیر و با فضیلت از امرز و فردا کردن، غفلت و سستی پرهیز شود. مانند بحث نماز که علاوه بر خواندن، باید در اول وقت نیز خوانده شود. حال اگر انسانی در سایر اعمال و وظایفش نیز این‌گونه باشد، می‌تواند خود را جزء محبوبین حق تعالی قلمداد کند.

پی‌نوشت:

[۱] ابن شعبه حرانی، حسن بن علی، تحف العقول، ص ۲۸۵، ناشر: جامعه مدرسین، مکان چاپ: قم، ۱۴۰۴ / ۱۳۶۳ ق.

[۲] همان